

DOMÁCÍ NÁSILÍ V MEZINÁRODNĚPRÁVNÍM KONTEXTU

JANA TURONŇOVÁ - TEREZA VOJTOVÁ

Právnická fakulta, Masarykova Univerzita, Česká republika

Abstract in original language

Domácí násilí je problém, který se objevuje v zemích celého světa a napříč kulturami. Každý stát se s ním vypořádává svým vlastním způsobem za pomoci vnitrostátního práva. Existuje však nějaký způsob ochrany vyplývající z práva mezinárodního? Příspěvek se zabývá tématem, zda mezinárodní právo přiznává jednotlivci právo žít bez ohrožování a agrese v prostředí domova a zda existují účinné způsoby, jak se tohoto práva domoci. Pokud je možné takové právo vyvodit, pak jaké je postavení státu při jeho garanci.

Key words in original language

Domácí násilí; mezinárodní právo.

Abstract

Domestic violence is a problem well known all over the world. Every state has its own way to deal with this phenomenon using national law. However is there some way to guarantee protection against domestic violence in international law? This contribution tries to answer the question whether there is any right to be free from domestic violence in international law and what is the position of states dealing with this mean of aggression happening in their own territory.

Key words

Domestic violence; international law.

1. ÚVOD

Pojmem domácí násilí se označuje fyzické, psychické a sexuální násilí mezi určitými osobami, které se odehrává v soukromí, je opakované a má stupňující se tendenci. Zahrnuje veškeré násilí, které probíhá „za zdmi domova“. Může směřovat nejen k partnerům a manželům, ale i ke starým lidem, dětem a zdravotně postiženým. Vyskytuje se v případech, kdy lze konstatovat nerovnováhu moci.¹ Domácí násilí je problém, který z vnitrostátního hlediska řeší jednotlivé státy různě. Oběti domácího násilí

¹ Co je to domácí násilí [online]. [cit. 19.11.2010]. Dostupné z:

<<http://www.domacinasili.persefona.cz/n-domaci-nasili.php>>.

jsou chráněny trestněprávními normami státu, činností policie i dobrovolnou aktivitou různých občanských sdružení a nadací.

Dvě třetiny české veřejnosti soudí, že násilí uvnitř partnerských vztahů je závažný problém, o kterém nelze mlčet. V březnu roku 2001 proběhl první reprezentativní výzkum o postojích občanů České republiky k domácímu násilí. Realizoval ho STEM pro Bílý kruh bezpečí a Philips Morris. V české veřejnosti zatím nelze mluvit o vyhraněném přístupu k domácí násilí, lze však vystopovat určité obecně vnímané postoje. Například 71 % lidí je přesvědčeno, že na řešení problému domácího násilí rodina sama nestačí, ale na požadavek vnější intervence se vyslovují jen nejistě. 43 % populace, většinou muži, dokonce soudí, že násilí mezi partnery je soukromou věcí. Zhruba každý druhý dotázaný pokládá násilí na blízké osobě za horší prohřešek, než stejné násilí na osobě cizí, ale s uplatňováním trestního postihu by souhlasil pouze v případech, které končí vážným tělesným zraněním.² Tři pětiny lidí jsou přesvědčeny, že obětí domácího násilí se stávají pouze slabé a bojácné ženy. V podtextu je tak přítomna laická, naivní teorie, že domácí násilí postihuje jen závislé a nesamostatné ženy, které si nechají vše líbit, a tím ponoukají partnera k uplatňování násilí. Procentní zastoupení jednotlivých specifických skupin obětí domácího násilí je přitom následující - 98% ženy, 2 % muži, 9% senioři, 11% zdravotně hendikepovaní, 88% děti v rodině kde probíhá domácí násilí.³

Narozdíl například od vraždy, či krádeže, které jsou veřejností jednoznačně vnímány jako negativní a u kterých lidé automaticky vyžadují intervenci státu, domácí násilí je jev, který je sice také vnímán jako nežádoucí, ovšem kdy a jak má státní moc zasahovat, to není zcela zřejmé. Domácí násilí je problém, který se odehrává doma, v soukromí a mnozí se proto mohou domnívat, že je záležitostí pouze osob, kterých se týká. Opak je však pravdou a právní úprava v jednotlivých státech, v České republice nevyjímaje, je toho důkazem. Domácí násilí vykazuje nejen znaky přestupku, ale také trestného činu. Od roku 2009 je navíc nově upraveno také tzv. vykázání.⁴

Půjdeme-li však dále, nabízí se zajímavá otázka, má-li stát povinnost předcházet domácímu násilí z toho důvodu, že mu to přikazuje jeho mezinárodněprávní závazek. A pokud ano, kde je upraveno odpovídající

² ČÍRTKOVÁ, L.: Forenzní psychologie. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2004. s. 239.

³ Co je to domácí násilí [online]. [cit. 19.11.2010]. Dostupné z:

<<http://www.domacinasili.persefona.cz/n-domaci-nasili.php>>.

⁴ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, konkrétně §§ 44 až 47 „Oprávnění vykázat z bytu nebo domu i z jeho bezprostředního okolí“.

právo jednotlivce pro tuto ochranu, jaký je konkrétní obsah tohoto práva a jak může mezinárodní právo odškodnit případné oběti.

V souladu s ustanovením čl. 38 Statutu mezinárodního soudního dvora je pramenem mezinárodního práva mezinárodní smlouva, mezinárodní obyčej a dále obecné zásady právní uznávané civilizovanými národy a soudní rozhodnutí a učení nejkvalifikovanějších znalců mezinárodního práva. Budeme-li tyto prameny analyzovat, dospějeme k závěru, že explicitní právní základ, který by obsahoval závazek státu předcházet domácím násilím a ochraňovat jeho oběti, neexistuje. Mezinárodní právo se však nachází ve stadiu faktického formování této povinnosti. Tato skutečnost vychází ze současných vývojových trendů mezinárodního práva, které se objevují na celosvětové i regionální úrovni. Jedná se zejména o podřazení domácího násilí pod kategorii mučení.⁵ V tomto směru je velmi zajímavé zejména rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva *Opuz vs. Turecko*, který je popsán dále.

Nejčastějšími oběťmi domácího násilí jsou ženy a to v drtivé většině případů. Z toho důvodu se také mnoho mezinárodních dokumentů zaměřuje právě na násilí páchané na ženách. Stejně se bude zaměřovat i tento článek.

2. MEZINÁRODNÍ DOKUMENTY

Na mezinárodní scéně je domácí násilí poměrně dost diskutované, přesto stále neexistuje žádný dokument, který by domácí násilí páchané na ženách formuloval jako porušení lidských práv. K určitému posunu však v současné době přeci jen dochází a objevuje se snaha domácí násilí mezi lidská práva zařadit. Avšak je nutné si uvědomit, že práva vymezená v mezinárodních smlouvách jsou v praktickém životě velmi omezená tím, že nejsou žádným právním způsobem vynutitelná. Ačkoliv je obsah mezinárodních smluv v oblasti lidských práv pro státy závazný, neexistuje institucionalizovaný systém, který by jejich dodržování kontroloval. Jejich plnění je pouze věcí dobrovolnosti a jediným donucovacím mechanismem je případná odezva ostatních států při jejich nedodržování. Ve věci domácího násilí je však takový následek poněkud nedostačující.

V roce 1979 byla sepsána Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen⁶ a tehdejší Československá republika se k ní připojila hned po jejím prvním roce existence. Zmíněné úmluvy se dále týkají obecná doporučení

⁵ MEYERSFELD, B. *Domestic Violence and International Law*. 1. vyd. Oxford : Nakladatelství Hart Publishing Ltd., 2010. 332 s. ISBN 1841139114.

⁶ The Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women. Známa jako "CEDAW".

Výboru pro odstranění všech forem diskriminace žen⁷, která se zaměřila i na domácí násilí, a Česká republika je vázána podávat každé čtyři roky zprávu „o legislativních, soudních, administrativních nebo jiných opatřeních, jež přijala za účelem uvedení ustanovení úmluvy v život, a o pokroku, jenž byl v tomto směru dosažen.“⁸ Před problematiku rovnosti byl položen základ pro vývoj regulace práv žen v mezinárodním právu.

Přes očividný zájem o zlepšení postavení žen a snahu zajistit pro ně rovné postavení s muži, až do prosince roku 1993 nebyla problematika násilí zaměřeného na ženy explicitně formulována v žádném dokumentu. Změnu přinesla až Deklarace o odstranění násilí proti ženám⁹ přijatá Valným shromážděním OSN. Téma domácího násilí, zvláště násilí na ženách, se tak dostává do popředí zájmu států a začíná se o něm mluvit i na mezinárodní půdě, přestože je běžně vnímáno jako záležitost domácí.

S otevřením zmíněného tématu pro diskuzi se nashromáždilo více informací, které vedly k nepříjemnému zjištění, že domácí násilí je skutečně celosvětový problém a jeho rozměry si zasluhují velkou pozornost. Následkem těchto zjištění přijala Komise pro lidská práva rezoluci, ve které byl jmenován zvláštní zpravodaj pro otázky násilí proti ženám¹⁰. Zpravodaj byl přímo pověřen shromažďovat informace o násilí páchaného na ženách, jeho příčinách a následcích¹¹. Při této činnosti má využívat informace od států, jejich vlád, neziskových a specializovaných organizací¹². Zároveň má

⁷ General recommendations made by the Committee on the Elimination of Discrimination against Women [online]. UNITED NATIONS, 2010 [cit. 2010-11-13]. Dostupné z:

<<http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/recommendations/recomm.htm>>.

⁸ Obecná doporučení Výboru pro odstranění diskriminace žen [online]. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, 2010 [cit. 2010-11-13]. Dostupné z:

<<http://www.vlada.cz/cz/ppov/zmocnenec-vlady-pro-lidska-prava/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/cedaw/obecna-doporuceni-vyboru-pro-odstraneni-diskriminace-zen-cedaw-69901/>>.

⁹ Declaration on the Elimination of Violence against Women.

¹⁰ General Recommendation No. 19 (11th session, 1992). Violence against women.

¹¹ Kromě domácího násilí jako takového se zvláštní zpravodaj zabýval i jinými podobami násilí páchaného na ženách, které se může objevit zvláště za časů války. Jsou to především hromadné znásilňování či ženská obřízka. Pro Evropana je tolerance těchto podob násilí těžko představitelná. V současné době však imigraci vznikají multikulturní státy, které se musí vypořádat i s odlišnostmi ve vnímání rovnosti obou pohlaví a závažnosti násilí na ženách. Není možné se k problému postavit s tím, že to nejhorší se u nás neděje, a úlevně si vydechnout.

¹² BEASLEY, M. E. THOMAS, D. Q. Domestic Violence as a Human Rights Issue. Human Rights Quarterly [online]. 1993, vol. 15, no. 1 [cit. 2010-11-10]. s. 36-62. Dostupné z JSTOR:

doporučovat způsoby, jak zjištěnému násilí předcházet a účinně s ním bojovat¹³.

V červnu roku 1993 se ve Vídni uskutečnila Světová konference o lidských právech. Při této příležitosti byla přijata Vídeňská deklarace a akční program, které shrnují univerzální podstatu myšlenky lidských práv a vyslovují potřebu bojovat proti všem formám rasismu, xenofobie a netolerance. Zároveň je kladen důraz na práva žen, dětí, menšin a domorodého obyvatelstva¹⁴. Státy by tak měly pracovat mimo jiné na odstranění násilí na ženách ve veřejném i soukromém životě; dále na všech formách sexuálního zneužívání, obtěžování a obchodu se ženami. Dále je zdůrazněno, že dodržování lidských práv má přednost před dodržováním kulturních a náboženských extrémních zvyků, které pro ženy představují utrpení¹⁵.

Stejně tak se domácím násilím zabývali v devadesátých letech v Pekingu, odkud pochází Pekingská deklarace a akční platforma¹⁶, která definovala „násilí na ženách“ jako jakýkoli násilný čin motivovaný rozdíly pohlaví, jehož výsledkem je nebo může být fyzická, sexuální nebo psychologická újma či utrpení žen, včetně vyhrožování takovými činy, nátlaku nebo svévolného omezování svobody. Zároveň se téma domácího násilí řešilo i na druhé straně zeměkoule v Meziamerické úmluvě o předcházení násilí páchaného na ženách, jeho trestání a vymýcení¹⁷, což dokazuje skutečný celosvětový rozsah problému a nutnosti jej řešit. Ve Spojených státech amerických, v Latinské Americe a v Karibiku, stejně jako my v Evropě, vnímají toleranci domácího násilí na ženách jako porušení práva na život, na život bez mučení a právo na rovnost před zákonem¹⁸.

<<http://www.jstor.org/pss/762650>>.

¹³ Women and Violence [online]. UNITED NATIONS, 2010 [cit. 2010-11-12]. Dostupné z:

<<http://www.un.org/rights/dpi1772e.htm>>.

¹⁴ Lidská práva v datech [online]. INFORMAČNÍ CENTRUM OSN V PRAZE, 2010 [cit. 2010-11-12]. Dostupné z:

<<http://www.osn.cz/zpravodajstvi/zpravy/zprava.php?id=543>>.

¹⁵ Vienna Declaration and Programme of Action.

¹⁶ Beijing Declaration and Platform for Action.

¹⁷ Inter-American Convention on the Prevention, Punishment and Eradication of Violence against Women.

¹⁸ CULLITON, K. M. Finding a Mechanism to enforce Women's Right to State Protection from Domestic Violence in the Americas. Harvard International Law Journal [online]. 1993, vol. 34, no. 2 [cit. 2010-11-10]. s. 507-561. Dostupné z HeinOnline:

Nejnovějšími mezníky jsou hloubková studie generálního tajemníka OSN o všech formách násilí vůči ženám, práce o ukazatelích násilí Yakin Ertükové, zvláštní zpravodajky OSN pro otázky násilí vůči ženám, rezoluce OSN o zesílení úsilí k eliminaci veškerých forem násilí na ženách, rezoluce Rady bezpečnosti OSN o ženách, míru a bezpečnosti a Římský statut Mezinárodního trestního soudu, zvláště jeho článek sedmý.

3. RADA EVROPY

Rada Evropy představuje nejstarší mezivládní organizaci na našem kontinentu. Zřízena byla hlavně k ochraně lidských práv, parlamentní demokracie a zákonnosti¹⁹. V rámci její působnosti byla v roce 1950 sjednána Úmluva o ochraně lidských práv a svobod (dále jen Úmluva) a dodnes je považována za nejdůležitější lidskoprávní úmluvu v evropském regionu. Evropská úprava ochrany základních lidských práv a svobod představuje podrobnější a pokrokovější regionální úpravu ochrany lidských práv, než představují univerzální standardy, zejména pokud jde o kontrolu nad jejich dodržováním. Na rozdíl od univerzálních mezinárodních smluv vytvořila Úmluva odpovídající systém ochrany lidských práv, který je obsažen v Úmluvě a protokolech.

K projednávání porušení ustanovení úmluvy je příslušný Evropský soud pro lidská práva (dále jen Soud) sídlící ve Štrasburku²⁰.

Stížnost na porušení Úmluvy může k Soudu podat buď některý smluvní stát nebo jednotlivci, skupiny jednotlivců či nevládní organizace. Pro otázku domácího násilí lze předpokládat nejčastěji stížnost podanou jednotlivci a k tomu skutečně dochází.

Zmíněná úmluva zaručuje mimo jiné právo na respektování soukromého a rodinného života²¹. V minulosti byly k Soudu podávány stížnosti na nečinnost či neschopnost státu v ochraně obětí domácího násilí a taková situace pak byla kvalifikována jako porušení právě zmíněného článku o právu na respektování soukromého a rodinného života²². V těchto případech

<http://heinonlinebackup.com/hol-cgi-bin/get_pdf.cgi?handle=hein.journals/uhawlr20§ion=13>.

¹⁹ Human Rights... Democracy... Rule of Law [online]. COUNCIL OF EUROPE, 2010 [cit. 2010-11-12]. Dostupný z:

<<http://www.coe.int/aboutcoe/index.asp?page=nosobjectifs&l=en>>.

²⁰ POTOČNÝ, M. ONDŘEJ, J. Mezinárodní právo veřejné – zvláštní část. 5. doplněné a rozšířené vydání. Praha: C.H.Beck, 2006, s. 107 an.

²¹ Článek 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod.

²² Airey proti Irsku, X a Y proti Nizozemí a další.

se většinou jednalo o selhání státu v praktickém uplatňování národní legislativy a mechanismů na ochranu obětí domácího násilí. Soud tak judikoval, že nástroje poskytnuté státem musí být efektivní a nemůže se jednat pouze o iluzorní jistotu, že oběť má prostředky pro svou vlastní ochranu. Jinde zase vyslovuje povinnost státu řádně prošetřit hlášené případy domácího násilí²³. V těchto rozhodnutích je možné odhalit základní principy, které by státy měly dodržovat pro ochranu práv udělených Úmluvou.

V poslední době se však objevila rozhodnutí, která domácí násilí kvalifikovala jinak než jako porušení soukromého a rodinného života. Úmluva ve svém třetím článku stanovuje, že nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu²⁴. V extrémních případech dlouhotrvajícího a mimořádně trýznivého domácího násilí bylo konstatováno porušení tohoto článku, kdy státy nebyly schopny poskytnout oběti ochranu, přestože existovaly důvody pro zvýšení pozornosti²⁵. Násilí páchané na obětech pak také vyústilo až ke smrti některé oběti. Takové případy nejsou úplně ojedinělé a proto také někteří autoři srovnávají domácí násilí s mučením²⁶ a je třeba říci, že zážitky obětí mohou být velmi podobné²⁷.

Případ Opuz proti Turecku podřazuje domácí násilí právě pod článek třetí Úmluvy. Po dobu dvanácti let byla žena týrána svým manželem v takové míře, že musela být několikrát dlouho hospitalizována. Mnohokrát se snažila najít ochranu u místních policejních orgánů, ale pod pohrůžkami od domácího tyрана vždy své obvinění stáhla. Agresivita se však vystupňovala až do té míry, že musela utéct před manželem a ukryla se u své matky. Obě se pak chtěly odstěhovat do jiné části Turecka a tak se vyhnout jakýmkoli stykům s manželem-tyranem. Ten to však zjistil a v den stěhování matku zastřelil.

²³ Case Law of the European Court of Human Rights on Violence Against Women [online]. COUNCIL OF EUROPE, 2010 [cit. 2010-11-12]. Dostupný z:

<http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/violence/CAHVIO_2009_10%20Case%20law%20of%20the%20European%20Court%20of%20Human%20Rights.pdf>.

²⁴ Článek 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod.

²⁵ Opuz proti Turecku.

²⁶ COPELON, R. Recognizing the Egregious in the everyday: Domestic Violence as Torture. *Columbia Human Rights Law Review*. 1994. vol. 25:291. s. 291-367.

²⁷ Viz také srovnání zážitků obětí domácího násilí a mučeného zajatce za války v MEYERSFELD, B. *Domestic Violence and International Law*. 1. vyd. Oxford : Nakladatelství Hart Publishing Ltd., 2010. 332 s. ISBN 1841139114.

Soud musel rozhodnout, zda konkrétní turecká praxe, kdy podle zákona bylo možno bez souhlasu oběti domácí násilí stíhat pouze pokud důsledkem byla více než desetidenní pracovní neschopnost, je v souladu s pozitivními závazky státu vytvořit a aplikovat efektivní systém trestající všechny formy domácího násilí. Takové rigidní ustanovení bylo shledáno jako naprosto nevyhovující pro účely, které má naplňovat, a odpovědné orgány, na které se oběť obracela, měly vzít v potaz všechny skutečnosti případu a prošetřit důvody stahování stížností, zejména pokud ke stažení docházelo vždy po propuštění manžela z vazby²⁸.

Na půdě Rady Evropy se v současné době připravuje nová úmluva, která se bude věnovat výhradně tématu domácího násilí a ochraně jeho obětí²⁹. Lze tedy předpokládat, že budoucí úmluva by měla státům uložit závazky, které lze odvodit již ze současných lidskoprávních norem a judikatury Soudu. Zároveň se zaměří na praktické uplatnění nástrojů pro ochranu obětí jako je změna trestních ustanovení, zavedení či úprava institutů jako vykázání či zákaz styku.

4. EVROPSKÁ UNIE

Ani občané Evropské unie nejsou vůči domácímu násilí imunní. Občasné odhalení varujících případů připomíná, že je nutné se touto tematikou zabývat. Představitelé Evropské unie se k ní nestaví zády a již dříve si stanovily hlavní směry svého působení týkající se násilí páchaného na ženách a boje proti všem formám diskriminace žen³⁰.

Jako hlavní cíle si tak Evropská unie vytyčila prosazovat rovnost mužů a žen, shromažďovat údaje o násilí páchaného na ženách, vytvoření účinných a koordinovaných strategií, boj proti beztrestnosti agresorů. Při prosazování těchto cílů si pak klade za předsevzetí prosazování ve vztahu s třetími státy již existující a výše zmíněné mezinárodní úmluvy a prosazování řešení tématu jako jedné z priorit. Zároveň se zavazuje netolerovat hrubé porušení

²⁸ Opuz proti Turecku.

²⁹ Working Towards a Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence [online]. COUNCIL OF EUROPE, 2010 [cit. 2010-11-12]. Dostupný z:

<http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/violence/Flyer_CAHVIO_EN.pdf>.

³⁰ Hlavní směry EU týkající se násilí páchaného na ženách a boji proti všem formám diskriminace žen [online]. EUROPEAN UNION, 2010 [cit. 2010-11-12]. Dostupný z:

<<http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/16173.cs08.pdf>>.

mezinárodních úmluv jinými státy a zkoumat, zda dochází k uspokojivému trestání agresorů na vnitrostátní úrovni³¹.

Zdá se tedy, že Evropská unie se rychle po svém vzniku navázala na diskuzi z dřívější doby a problém domácího násilí na ženách se snaží efektivně řešit. Tato snaha prozatím vyústila v Legislativní usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. listopadu 2009 o odstranění násilí páchaného na ženách³². Tam Evropský parlament zdůraznil, že násilí páchané muži na ženách není pouze problémem veřejného zdraví, ale i otázkou nerovného postavení žen v porovnání s muži, což je oblast, v níž je Evropská unie oprávněna přijímat opatření. Zároveň upozornil na charakter domácího násilí proti ženám, který představuje porušení lidských práv, jako je právo na život, bezpečnost, důstojnost a právo na fyzickou a duševní integritu, právo sexuální a reprodukční volby a právo na sexuální a reprodukční zdraví, a v extrémní fázi může vést k smrti oběti.

Všechny tyto úvahy vedly parlament k formulování výzvy směřované členskými státy, aby zlepšily své vnitrostátní právní předpisy a politiky zaměřené proti všem formám násilí na ženách, a zároveň vyzývá Komisi, aby prověřila možnost přijetí nových opatření pro boj proti násilí páchanému na ženách.

5. ZÁVĚR

Ochrana před domácím násilím není v současné době součástí katalogu základních lidských práv. Vzhledem k této skutečnosti si musí právní praxe vypomáhat extenzivním výkladem existujících mezinárodních smluv a odkazem na judikaturu soudů, zejména Evropského soudu pro lidská práva. Ochrana ze strany mezinárodního práva proto nepožívají všechny formy domácího násilí, které jsou za takové považovány v rámci práva vnitrostátního. Aby bylo domácí násilí relevantní pro mezinárodní prostředí, musí splňovat specifické, řekněme přísnější, znaky. Zejména se musí jednat o takové násilí, které je systematické, které zasahuje intimní sféru jedince a to buď fyzickou, nebo psychickou stránku jeho osobnosti. Domácí násilí páchané na oběti musí být závažné, déletrvající a skryté před okolím. Zejména se nesmí jednat o nahodilý incident. Znakem domácího násilí je

³¹ Hlavní směry EU týkající se násilí páchaného na ženách a boji proti všem formám diskriminace žen [online]. EUROPEAN UNION, 2010 [cit. 2010-11-12]. Dostupný z:

<<http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/16173.cs08.pdf>>.

³² Odstranění násilí páchaného na ženách [online]. EVROPSKÁ UNIE, 2010 [cit. 2010-11-14]. Dostupný z:

<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:285E:0053:0058:CS:PDF>>.

dále nerovnost mezi obětí a pachatelem, která odráží přirozenou zranitelnost obětí. Typicky se jedná o vztah žena – muž, dítě – dospělí. Aby se jednalo o domácí násilí spadající pod ochranu mezinárodního práva, musí se navíc jednat o případ, kdy již selhala moc vnitrostátní.³³

Z pohledu tradiční rozhodovací praxe Evropského soudu pro lidská práva je velmi zajímavé podřazení domácího násilí pod článek 3 Úmluvy, který říká, že nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestu. Z tohoto pohledu tak není domácí násilí jen problémem, který zasahuje právo na soukromí a rodinný život, ale skutečností, která poškozuje lidskou bytost daleko krutějším způsobem.

V současné době je pro evropské právo jistě zajímavé, že Rada Evropy problematiku domácího násilí bere velmi vážně a že připravuje mezinárodní smlouvu, která by ochranu před domácím násilím zařadila přímo mezi základní lidská práva. Lze předpokládat, že budoucí úmluva vypracovaná v rámci Rady Evropy uloží státům závazky, které lze odvodit již ze současných lidskoprávních norem a judikatury Evropského soudu pro lidská práva. Zároveň se zaměří na praktické uplatnění nástrojů pro ochranu obětí jako je změna trestních ustanovení či úprava institutů jako vykázání a zákaz styku.

Literature:

- BEASLEY, M. E. THOMAS, D. Q. Domestic Violence as a Human Rights Issue. *Human Rights Quarterly* [online]. 1993, vol. 15, no. 1 [cit. 2010-11-10]. s. 36-62. Dostupné z JSTOR: <<http://www.jstor.org/pss/762650>>.
- COOK, R. J. Women's International Human Rights Law: The Way Forward. *Human Rights Quarterly* [online]. 1993, vol. 15, no. 2 [cit. 2010-11-12]. s. 230-261. Dostupné z: <<http://www.jstor.org/pss/762538>>.
- COPELON, R. Recognizing the Egregious in the everyday: Domestic Violence as Torture. *Columbia Human Rights Law Review*. 1994. vol. 25:291. s. 291-367.

³³ MEYERSFELD, B. *Domestic Violence and International Law*. 1. vyd. Oxford : Nakladatelství Hart Publishing Ltd., 2010. 332 s. ISBN 1841139114.

- CULLITON, K. M. Finding a Mechanism to enforce Women's Right to State Protection from Domestic Violence in the Americas. Harvard International Law Journal [online]. 1993, vol. 34, no. 2 [cit. 2010-11-10]. s. 507-561. Dostupné z HeinOnline: <http://heinonlinebackup.com/hol-cgi-bin/get_pdf.cgi?handle=hein.journals/uhawlr20§ion=13>.
- ČÍRTKOVÁ, L.: Forezní psychologie. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2004. s. 239. ISBN 8086473864.
- MEYERSFELD, B. Domestic Violence and International Law. 1. vyd. Oxford : Nakladatelství Hart Publishing Ltd., 2010. 332 s. ISBN 1841139114.
- POTOČNÝ, M. ONDŘEJ, J. Mezinárodní právo veřejné – zvláštní část. 5. doplněné a rozšíření vydání. Praha: C.H.Beck, 2006, s. 107 an.

Contact – email

turonovajana@email.cz, vojtova.tereza@mail.muni.cz